

Megjelenik hetenkint háromszor a m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 frt. o. é.
Félévre 5 „ 60 kr
Évnyegyedre 3 „ „
Egy hónapra 1 „ „

Szerkesztői szállás:

belső tárdantze 123. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

5t hasábos garmond sorért 1-szer 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 6 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haaenstein és Vogelmöl (Neuer-
Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitási cikke

sora után 30 kr. előleg befizetése mellett
a szerkesztőséghez küldendő.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezelendő.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY“

1870. nov.—dec. folyamára.

Előfizetési-díj:

nov.—decemberi 2 hónapra 2 frt., egy hónapra
1 frt. o. é.

A

„K. KÖZLÖNY“
magán távsürgönye.

Feladatott Pesten nov. 14. 9 óra — p. este.
Érkezett Kolozsvárra 15. 3 óra — p. este.

Bécs, nov. 14. Beust gr. ma konferált az angol és a török követekkel; a helyzetet fenyegetőnek tartják. Anglia tiltakozott Pétervárral; a portát semmiesítse sem hadja cserben Gortsakoff nemzetközi uton remél kiegyenlítést. Congressus által Poroszország hozzájárulásával.

Ezt is foljegyezhetjük — a porosz-barátok számára.

¶ Jól tudjuk, mily szigorú semlegességet követett a magyar és az osztrák kormány a jelen nagy harc kezdete óta, olyannyira szigorú, hogy nem kevesen azt vitatták, miszerint óvatossága közben átesapott az érdekeinkre károssá válható tértlen-ség terére is. E magatartás folytán ha nem is számíthattunk Bismarck gróf haláljára, avagy csak elismerésére is, de azt méltán elvárhattuk, hogy a „vér és vas“ politika emberei nem fognak reánk vádaskodni. Ésime mégis az ellenkező történt, nekünk agyarkodnak, — sőt még fenyegetnek is.

Nem azért említjük fel ezt, mintha az erőszak eme riasztása a „N. Fr. Presse“ által Európa legnagyobb diplomatájának decretált főjunktortól valami meglepő fellépés lenne; hisz régóta hozzáfűztük a világot a porosz elbizakodás illetlen emanatioihoz: megszoktuk őt az ártatlan farkas szerepében szemlélni; hanem tanulságul jegyezzük fel azok számára, kik tőle egyebet vártak, a kik nem ismerik ama román közmondást: „a farkas megcsereleli szőrét, de nem természetét!“

A versaillesi főhadiszállásról csak imént azzal vádolták Angliát a fegyverszünet tárgyában kezdeményezett közvetítéseért, hogy felbátoríthatja a francziákat a további ellenállásra; majd Olaszország elébe tartottak egy oly bün-lajstromot, melyből azt is ki lehetne olvasni, hogy egykor a pápai uralom is védurát tisztelendi a berlini hatalmas saasban; most, harmadikként a magyar-osztrák birodalomra került a sor, mintha csak megfeledeztek volna amott az ősi porosz deviseröl: bange machen gilt nicht!

A főhadiszállás hivatalos tudósítója azt írja a „Standard“-ba, a nagyhatalmu kanczellár inspiratiojára, hogy Beust grófnak egyik sürgönyére nagyon határozott hangon felelt Bismarck; „tudatta Metz capitulatioját, a mi az osztrák hevet kellően lehűthette. Talán — ugymond — elfeledte Beust gróf, hogy az 1870-ki korosztály 83 ezer embere october 1-én hivatott be s november 10-ig betanítottatott; hogy kevés napok alatt a vén katonákból egy 120,000-ből álló hadserget lehet összevonni, így rövid időn jelentékeny hadserget lehetett volna Linczbe küldeni, s a Metz előtt állott sereg nagy része is csakhamar utána nyomulandótt. Ugy hallom — mondja a versaillesi levelező, ki csak azt írja, azt írhatja, a mi Bismarcknak tetszik — hogy e részben nem sok volt hátra; azonban ép jókor jött Bazaine capitulatioja, hogy eltávolítsa az újabb bonyodalmakat.“

Ez azután világos beszéd, még a bismarcki darabos ösztönességnek is becsületére válhatik.

Hanem ez az ágyuhangu nyilatkozat aligha megteszi a remélt hatást: látjuk, hogy ő magassága in spe törököt fogott, a ki azonban őt nem ereszt. Jól tudjuk, hogy nem oly hamar lesz vége annak az óriási harcnak, melyet a „vér és vas“ rendszere előidézett; s ha vége lesz is egykor, sok dolgot fog adni a német nép elaltatása, lefogása, megjuhásztása.

Hogy az érintett nyilatkozatból kirívó jó szándék, ha el is halad — el nem marad — ezt is tudhatjuk. Európa már is gondolkodóba esett. Első sorban áll Anglia lordkancellárja, (Granville), ki a londonilordmayor nov. 9-én adott bankettjén így szólt: „Anglia Németországot“ nagynak és egységesnek óhajtja (Magyarország is ezt kívánja) látni, ha ez azonban Franciaország nagy megalázásával járna, akkor Anglia békét kíván és a lehető legkevesebbet a végéből, hogy azt létesítse.“ — Továbbá minden arra mutat, hogy a „Times“ következő felszólalása: „Páris bombáztatása két hétre elhalasztatik, a békétárgyalások ismét megkezdnek“ s a világ lap javaslata: „Poroszország elégedjék meg a francia keleti várak lerontásával, a semleges hatalmak kötelezzék magukat in solidum a két hadviselő hatalom közül azonnal hadat izenni annak, mely a másikat ismét megtámadná“, — az angol kormánykörök nézetét fejezi ki.

A 35 milliós birodalomnak tehát lesz ideje Angliával kezdet fogva a fenyegetések megtestesülését figyelemmel kísélni. Azután, hátban az élethalál harcra kényszerített Franciaországgal szemközt a reactio nyügeibe szorítandó német néppel és a gyanakodóvá tett többi nagy- és kis hatalmakkal sok most ejtett nagy szó el fog hangzani a pusztában, és nem jegecsülhet sulyos testté, ha mindjárt Bismarck gróf meghatalmazásával is bocsáttatott világgá, kivált, miután kétséges, vajlon elmondhatja-e ő magassága: a kezdet jó volt, ilyen lesz a vége is.

Érdekes tanulságok

a Belgium bekebelezése felett folyt alkuról.

+ Bismarck a jelen háború kezdetén azt állította, hogy Napoleon Belgiumot kívánta dijul 1866-ban az Austria ellen folytatott harc porosz szerzeményeinek kiegyenlítéséül. Maig még nincs a világ tisztában, ki pendítette meg Belgium bekebelezésének eszméjét, s jött-e létre e felett egyezség, kötetelt-e szerződés — bár Bismarck egy maculaturával nagyban dicsekedett s azt, mint a francia álnokság bizonyítékát fitymatta, csak hogy maga részére vonja a semleges hatalmak rokonszenvét. Most egy hírneves német patriota e részből felvilágosító adatokat közöl a „T. Pr.“ hasábjain, im itt adjuk azokat:

Poroszországot megalázta volt Austria Olmützben; vissza kelle sompolyognia a frankfurti „Bundestag“ hoz s ott második szerepet játszan a osztrák elnökség alatt: a brandenburgi gróf öngyilkos lett az olmützi kudarc miatt. Manteuffel képtelennek bizonyult, Radowitzban nem bíztak, s így választák Bismarckot a szegényebb junkerek egyikét, ki már tetszős szerepet játszott a berlini kamarákban; őt tarták a legügyesebbnek, értelmesebbnek, szellemi dúsának. Bismarck Ottó lett német szövetségi követ Frankfurtban. Ő azon szilárd elhatározással ment oda, hogy bosszút áll Olmützért; Austriát második sorba löki vissza. De ez neki nem sikerült, még csak a Bundestag tévedéseit se varrhatta Austria nyakába; sőt az osztrák elnök követ ügyessége által neveltségessé vált olyannyira, hogy visszahívását kellett kérnie. Elment gyűlölettel eltolva Austriát iránt; már ekkor megfogant elméjében azon terv, melyet 1866-ban hajtott végre; ezóta minden lépését arra irányza: kidobni Austriát Németországból, s mint német hatalmat megsemmisíteni. 1859-ben Sz. Pétervárra ment, itt kutatta a tért ama nagy terveket illetőleg, s valószínűleg kedvezőnek találta.

Már most Berlinben is előállhatott terveivel. I. Frigyes Vilmos 1861. jan. 1-én meghalt, a kit soha sem nyertett volna meg; de Vilmosnak sem lehetett tervet ajánlani, hanem egy, a végső etadumig megtestesült ténnyel kellett előállni; ezért Bismarck csak néhány bizalmas emberrel értekezhetett terve fölül — titokban.

E bizalmas emberek valának Frigyes Károly

atyja, ki fivérére a királyra befolyással bírt; Roon hadügyér, mint a hadsereg szervezés feje, Moltke tábornok, mint katonai tervelő, s talán Patow is, mint pénzügyér.

1861 őszén híre járt, hogy Bismarck Sz. Pétervárról Berlinbe hivatott; de nem jött ide s 3-4 hétig senki se tudta hová lett. Azután látták őt Berlinben s azt mondták, az úton megbetegedett volt. Valósággal Hátsó Pomerania egyik zugában titkos találkozásai voltak Roon-nal s egyik kir. herceggel. Ekkor mindent aprójjára megbeszéltek.

Bismarck nem ment többé vissza Pétervárra, nem állhatja ki a zord éghajlatot — mondták. Elment követnek Párisba, de már ekkor ki volt jelölve miniszterelnöknek, s ez állomását 1862 nyarán vaia elfoglalandó.

Egyelőre Párisban akadályokra talált: Drouyn de L'Huyt őt „a világ legnagyobb hazugjává“ nak nevezte, s mások is visszatámasztónak találták junkeri modorát; hanem Napoleonnak tetszett, bensőleg rokonszenvezett vele, s azt hitte, hogy ő ravasz-ság- és eszelőszönyvényben messze felette áll.

1862. június vagy július havában a „Nene Frkf. Zg“ ban jelent meg egy svájci cikk, mely a következő tudósítást hozta: a tavasszal (valószínűleg mártusban) Napoleon császár és Bismarck közt következő egyezség jött létre: Napoleon beleegyezik abba, hogy a porosz király annyi német tartományt kebelezzon be, a mennyit csak elfoglalhat s német császárrá legyen. Poroszország hozzá lát az actiohoz, Franciaország semleges marad; ezért Franciaország visszakapja 1814-iki határait, mindenesetre a saarbrückeni közsé-völgyületet és Saarlouis várát, e felett Belgiumból — melyet fel fognak osztani — a wallon részt, míg avlám részek a porosz-szal rokon németalföldi dinastia birtokaihoz csatoltatnának. E hírre a sajtó akkor mit sem adott, kalandosnak vélte és költöztetnek.

De Bismarck elérte Párisban azt, a mit akart; ő már 1862 nyarán (vagy őszén) visszatért volt Berlinbe s elfoglalta a miniszterelnöki széket.

Roon hadügyérnek a pomeraniai értekezés értelmében már Bismarck hazatérte előtt hozzá kellett látnia a munkához. A miniszteri tervek nyújtott be a kamaráknak a hadsereg újjászervezése tárgyában. A királyt, mint katonabarátot könnyű volt erre megnyerni, a nélkül, hogy a terv fontosságát, célját sejtette volna; ha a király beleegyezett, a miniszterek is ezt tévők, bár a hadügyében kívül mitsem tudtak a dologról; csak Patow aggodott s kilépett a miniszteriumból. A kamarák hallani sem akartak a hadsereg reorganisatiojáról, minthogy ez által az ezredek szaporítottak, s az országra új terül bántul hadi kiadások ezimén. Ekkor és e miatt támadt a viszály a kormány és kamarák közt. Hogyan vitte keresztül e tervet Roon a gyenge kamarákban — tudva van; Bismarck hazaérve, segített neki; ekkor emlegette „a vér és vas“ politikát, s így szólt: „háborút viselve önnelk velünk önnelk, onnan veszem a pénzt, a hol kapom.“ A szánalomra méltó kamara elhallgatta s csak azon csodálkozott, mit akar a király az új ezredekkel; de az új ezredek szervezése voltak, meg is maradtak.

Bismarck october végén vagy november elején 1862-ben ismét Párisba utazott s Napoleon által oly kiintetessel fogadtatott, hogy az egész berlini világ el volt ragadtatva.

Most már hozzá lehetett kezdeni az actiohoz. A porosz hadsereg újra volt szervezve; Oroszország Poroszországgal tartott; Napoleonnal meg volt kötve az egyezség. Austriának sejtetve se volt mindezekről. Anglia pedig a csatornán túl feklött — elszigetelten.

Mihelyt Bismarck Berlinbe hazajött, elkezdtek kötekedni Austriával. Poroszország szövetségi követe a delegáltak gyűlésében azon javaslattal lépett fel, hogy a szövetségi alkotmányának a szavazatok arányát illető része Austria hátrányára változtassék meg. Austria ellenmondott, s Bismarck azonnal élesen vádolta azzal, hogy Poroszországot el akarja nyomni, megsemmisíteni. De Bismarck oly junkeri hévvel látott a dologhoz, hogy a német kormányok mind Austria oldalára álltak, s a többi nagyhatalmak is Poroszországgal szembe sorakoztak, maga Napoleon is oda nyilatkozott, hogy ily erőszakos módon nem lehet egy nagy háborút előidézni. Bismarcknak engednie kelle, s várni az alkalomra, melyet már 1863-ban, a német fejedelmi gyűlésben vélte megérkezettnek.

Ép jókor halt meg a dán király, azonnal vita támadt Schleswig Holstein felett. Bismarck és a porosz kormány ép ekkor beves küzdelmet folytatott a kamarákkal, ő volt az ország legnépszerűlenebb

embere. A dán viszály kezdetén így szólt: „négy hét alatt én leszek Németország legnépszerűlenebb embere.“ Arról volt szó, hogy a szenvedő Schleswig-Holstein megszabadíttassék; Bismarck ezt komolyan akarta, s ez által népszerűvé is lett. Ő ezt oly módon kívánta elérni, hogy halálos ellene Austria s a gyűlölt Bundestag németellenes színben tűnjék fel; Poroszország láttassék a német egyezség és szabadság mérvánának; egyezzeremind, hogy e miatt tűzzon össze Poroszország Austriával és a Bundestaggal. E célra indított és hajtatott végre a schleswig-holsteini háború; s meg kell vallani, hogy Bismarck e szerepet ép oly mesterileg játszotta, mint a mily bornirtoknak bizonyultak ellenfelei az osztrák diplomaták kiválóan. Az 1864-iki háború diplomatiái homokján Austria nagyot esett Németországban; Austria morális és diplomatiái vereségét még csak fegyverei megtörésének kelle követni. Oroszország magatartásáról biztosak voltak Berlinben. Napoleon azóban megbízhatlan oszelszövő volt az 1862-ki tavaszi egyezség dacára, bár e kötés october vagy novemberben megújított volt.

Bismarck 1865. octoberében találkozott Napoleonnal Biaritzban. Ki kétkednek ma a fölött, hogy ott az egység pontonként ismét meg lett vitatva, sőt hogy az véglegesen is megállapítottat, kérdés és csókkal megpecsételtetett. Nem írásban és állampécsettől! Ki adna át ilyesmit az nyilvánosságának? Kétségtelen az is, hogy mindkét egyezkedő azon fentartással tette meg a kötelet, hogy csak annyit tart meg abból, a mennyit akar, vagy a mennyit okvetlen meg kell tartania.

Bismarck megelégedve tért haza Berlinbe, megkezdhetette a harcot Austria ellen bármely pillanatban, mielőtt okot talál. Casus bellit kelle tehát keresnie.

Ekkor a német, a francia, sőt az angol sajtóban is páratlan megvesztegetési rendszer nyilvánult, roppant hazudozási hálózat vettetett ki soha sem látott erélyvel és kiterjedéssel, célja levén egész Európát Austriára uszítani, s Poroszországot magára emelni: Austria megtörte a szövetséget, fegyverkezik, tetőtől talpig vértetve áll, meg akarja semmisíteni Poroszországot, már készült Berlinbe masírozni; azt akarja, hogy Poroszország leverése után a többi német fejedelmeket hűbéréseivé alakítsa. Sokan Poroszországban hitték mindezt; fölérte a porosz chauvinismus; máshol a kedélyek felriasztattak, tévútra vezettettek.

A Svájcban, már Bismarck Biaritzba utazása előtt emlékeztettek az 1862 tavaszi Párisban történt egyezkedésekre, s azt hangsúlyozták, hogy azok most véglegesen meg fognak újítani, állapítani, s azzal a háború kiűrend. A berlini sajtó azt mondá reá: mindez nevetséges gyanúsítás.

1866 júniusában a bajánál fogva ráutak első a casus bellit. Poroszország reá rontott Németországra és Austriára; a tetőtől talpig valóban rég fölfegyverezett Poroszország rohanta meg, a porosz fenyegetésekre készülni kezdett Austriát s a többi német államokat, melyek alig hogy megkezdtek a fegyverkezést.

Németország és Austria leverettek a porosz fegyverek által. Németország e testvérek közt harc által szétesakítottat, a porosz sajtónak újjongani kelle a felett, hogy állítólag: e háború által egyesítettet.

Hát Napoleon? Bismarck kigunyolta, mint a kit bolonddá tehetett; tehetette is ezt, mert Franciaország nem volt felkészülve.

1870-ben azt hitte Napoleon, hogy Franciaország készen áll, a poroszon bosszút állandó. Tévedett. Ő és Franciaország sulyosan bűnhődnek e tévedésért: ő trónjával, melynek felállítását hiába várja halálos ellenétől.

Az itt közölt tények közudomásnak, s czáfoltatlannal bizonyítják, kitől eredhetett az eszme, Belgiumot részben vagy egészen átengedni Franciaországnak, Napoleontól e avagy Bismarcktól? Belgium felett ketten nem egyezkedhettek, ha Poroszországnak nem ajánlatik hasonérték. Meg tudná-e mondani Bismarck, mi volt ez aequivalens? Tagadhatja-e, hogy ez a hasonérték az volt: az 1866-ki háború által kiszorítani Austriát Németországból a porosz uralom javára? Kinek érdekeért folyt e harc, Francia- vagy Poroszországeért? Mondhatja-e Bismarck, hogy ama háború azért folytatott, hogy Napoleon Belgiumot megkapja? Ha ezt nem állíthatja, kitől eredhetett Belgium bekebelezésének eszméje? Napoleon ment e Bismarckhoz és nem ő ment e a francia császárhoz három ízbe, miután nyiszor jelentős pillanatban? És ha hívásra is tette, tudta mire hívják — s elment.

Még sok ily kérdést lehetne Bismarck elébe szni; e helyett csak arra emlékeztetünk, hogyan sinált 1867-ben Bismarck fiascot a luxemburgi tá-

lettel, minden kanyarulatai dacára, s hogy Napo-
leon kezdte meg az 1870 ki hadjáratot.

E háború okairól tisztába kell jönni a világ-
nak; akkor aztán annál inkább tisztában lesz a
föld: minő értéket tulajdonítson Bismarck szava-
inak: Franciaországot fel kell darabol-
ni, hogy valahára Németország nyugton
lehesen a francziáktól, — hogy láthassa:
vajjon egyébe ez, mint szánandó túrgy a mezte-
len hódításágyra. Különösen tudnia kell ezt Né-
metország, mely e háború folytán az egészben
porosszá létele küszöbéhez közel.

Mi ehhez csak annyit adunk: jó ezt tudni
azoknak is, kik Bécsben és azon innen Bismarck
szövege után esengenek.

Legújabb táviratok.

A „K. Közlöny” eredeti távsürgönye.

Feladott Pesten nov. 12 kén 8 ó. 20 p. este.
Érkezett Kolozsvárra 12 kén 10 ó. — p. este.

Oroszország diplomatai képviselői által Bécs-
ben, Londonban, Konstantinápolyban hivatalo-
san kijelentette, hogy az 1856 ki szerződést többé
magára nézve nem tartja kötelezőnek.

Tours, nov. 11. Orleansi Aureles tbk két
napi ütközet után elfoglalta; vesztesége 2000 ha-
lott és sebesült; a poroszoké sokkal több, a fog-
lyok száma meghaladja az 1000-et, s minthogy
folyvást üldöztetnek, még növekszik; 2 ágyu, 20
löszerkocsi, élelemszerek estek a francziák ke-
zébe.

London, nov. 12. Az itteni orosz követ
Brunnow által küldött orosz követelés nagy sensa-
ciót keltett. Mint mondják, Granville nem hajlandó
az ügyet békésen felfogni. Ezen orosz követelés
jelzése folytán minisiteri tanács hivatott egybe, mely
a kérdés felett tanácskoznia fog. Brunnownak szó-
beli közlései megnyugtatólag hangzanak. Az orosz
követ biztosít, hogy az orosz kormány csupán azt
akarja, hogy a szerződésnek azon pontjai mellöz-
tessenek, melyek Oroszországnak a Feketete-
ngerei tengerészeti állására vonatkozólag megalázók;
más tekintetben nem akarja az 1856 ki szerződést
megingatni.

Bécs, nov. 12. A „N. fr. Pr.” egy táviratot
közöl, mely jelenti: Gortsakoffnak egy jegyzéke,
mely Konstantinápolyban átadott, az 1856 ki pá-
risi egyezmény 14-ik cikkének revízióját, és a
második pótegyezmény megváltoztatását kívánja,
mely utóbbi által a Feketete-
ngerei tengerészeti állására vonatkozólag megalázók;
más tekintetben nem akarja az 1856 ki szerződést
megingatni.

Brüsszel, nov. 11. (Hollandian keresztül.) A
táviratú összeköttetés Németországgal megszakadt.
A „Nouvelles de l'Quest” szerint a Kéráry alatt
alakuló hadsereg hajókon az északi tenger part-
jaira szállították.

Genf, nov. 12. Dolet 3000 német megszá-
lotta; Garibaldi 12,000 emberrel Belfortba vonult.
Tegnap montbéliárdnál ütközet volt, a németek
győztek és Beaumont és Etupes megszállották.

Berlin, nov. 12. A Güterbock bankház fő-
nöke a francia kölcsönben való részvétel miatt ha-
szárulással vádoltván, elfogatott.

Königsberg, nov. 12. Hét század vartü-
zésnek azonnali mozgósítása rendeltetett el, me-
lyek a leggyorsabban fognak a harostérre küldetni.

A Loire sereg parancsnokának jelentése
11-ről a tourai kormányhoz a sereg diadalmáról
így hangzik: „Aureles de Paladine tábornok teg-
nap két napi harc után Orleansot elfoglalta. Vesz-
teségünk holtakban és sebesültekben nem egészen
2000 főre megy, az ellenség vesztesége tetemesebb.
Több mint 1000 foglyot kerítettünk kézre, kik-
nek száma az üldözés által szaporodik. Két porosz
mintájú ágyut, több mint 20 fogatos és megtöltött
hadiszerkocsit, s nagy mennyiségű élelmiszer-
csomagt foglaltunk el. A főművelet nov. 9-én Cou-
lmiers körül összpontosult. A csapatok szelleme a
rossz időjárás dacára kitűnő volt.”

A csata után kiadott napiparancs következő:
„A loirei sereg tisztjei, altisztjei s katonái!
Fegyvereink erővel elfoglalták az ellenség ös-
zes hadállásait, s az visszavonulásban van. A kor-
mány magatartásáról általam értesítve, megbí-
zott engem, hogy közönetét fejezzem ki nektek.
En ezt örömmel teszem Franciaország szerencsét-
lenébe közölte, mely rátok szegődő szeméit, s
bátorságtokra számít. Tegyük meg minden erőfe-
szítést, hogy e remény meg ne csalatlansék. A nagy
főhadiszállásról nov. 10. 1870. A tábornok és fő-
parancsnok. Aláírva: Aureles.”

Tours, nov. 6. Itt határozottan állítják, hogy
ha Thiers ur nem tiltott volna meg minden támadó
működést az alatt, míg ő a diplomata hatalmát
kísérle meg gyakorolni, a loirei sereg már sikerre
való biztos kilátással megkísérlé vala Orleans vis-
zafoglalását. Előbbi tapasztalatok okúlva, hogy
egyenlő számmal nem kezdhetnek csatát a poro-
szokkal, sokkal nagyobb erőt állítottak ki, mint a
velük szemben levő ellenség. Erre való tekintetből,
vagy tán egy fegyverszünet reményében a poroszok

már összpontosíták erőiket. Kévéssel ezelőtt hal-
lottuk, hogy Orleansban és e város körül csak
7—800 ember volt, most egész határozottsággal
állítják, hogy ott 50,000 ember és 120 ágyu van
felállítva. A francziák mindazonáltal már oly had-
erők felett rendelkeztek, hogy támadási kísérletet
merészeltnek tenni. A loirei sereg, melynek száma,
mozgásai és állása felett oly nagy titokzardaság
lebegett, nem rég Fabrianban ütt fel főhadiszállását,
mely hely körülbelül Vierzon és La Ferté épen
fele útján fekszik, és ezután nyugatra Beangen-
cyba ment. Ott mindenesetre jelentékeny erőnek
kell lenni. Igaz, hogy az Orleansban levő poroszok
a metzi sereg csapatai által is jelentékeny erő-
bitést nyerhetnek: de ez alig történhetik rövid idő
alatt, mert mint állítják, a szekérszázad a Páris-
Orleans közti vonaltól távol van, és a poroszok
csak három gőzmozdonyval rendelkezhetnek. A
francia haderők számát, melyek már Orleans felé
indulóban vannak, 120,000 emberre és több mint
200 ágyura teszik; és ez valószínűleg a legponto-
sabb adat.

Lapszemle.

A sz. pétervári „Brijsevia Viedomosti” a fegy-
verszünet és békekötésről szólva, a jelen körül-
mények közt egyiket sem tartja lehetségesnek, mi-
vel sem Bismarck, sem a francia kormány az
előbb felállított nézeteikből egy tapodtat sem en-
gednek. Az angol javaslat nem sokat ér, mivelhogy
a hadakozó pártok abba bele nem egyeztek. Azon-
ban békekötésről szó sem lehet, míg a hadakozók
annak feltételeit Európa előtt határozottan elő nem
terjesztik. Ez pedig addig nem várható, míg az
utolsó ágyu nem szól, s míg az egyik vagy a
másik rész erejéből teljesen ki nem fogy. A néve-
zett orosz lap szerint a poroszok inkább félnek a
háború folytatásától, mint a francziák, mert ha
a háború még egy ideig tart, nem tudható, mi tör-
ténhet Olasz és Spanyolországban? Ha a közár-
saság mind a két román birodalomban kikiáltatik,
nem képzelték, hogy Franciaországnak segédke-
zet ne nyújtanának. Ily eseményeket lehetségesnek
tartva, minden eddigi német győzelmek megse-
míthetnek. Bismarck ezt jól tudja, és azért nem
akar oly fegyverszünetet, melyben a teljes békeköt-
tés feltételei világosan nem lesznek meghatározva.
Páris elfoglalásával — mely azonban a poroszokra
nézve drága lesz — sem fog a háború végezni.
Ha a Metz körül levő hadi testek a déli Francia-
országot elfoglalják, maradnak még északi, nyu-
gati és dél-nyugati departementek. A jelen kormány
el nem fogadhatja a Bismarck-féle feltételeket, mert
magát Franciaországra nézve azonnal fölöslegessé
tenné.

A Budán megjelenő „Vlastenec” vezércikké-
ben szintén tárgyalja a Paulini Tóth Vilmos által
közvetített, a magyarországi nemzetiiségekre vonat-
kozó törvényjavaslatot s ez alkalommal mindenek
előtt megemlékszik azon, napokint felfertő in-
dítványokról, melyeknek célja Európa és különö-
sen Magyarország térképét is a nemzetiiségi elv
szerint megváltoztatni. Ezen megváltoztatásnak alap-
ját képezé — a nyelv. Erre vonatkozólag a neve-
zett lap kérdezi, vajon mi az, a mi az államot
államná teszi? A nyelv e, vagy a vallás? a közös
származás e, vagy közös érdekek? stb. A követ-
kező módon felel: Ha a vallás képezhetné az álla-
mok keletkezésének alapját, azon esetben Magyar-
országot legalább öt és Európát talán tízszer annyi
államra kellene felosztani, mintán vannak oly em-
berek is, kik semmi vallással nem bírnak.

Ép így áll a dolog a nemzetiiségekkel is, a
mennyeiben ezek csupán csak a nyelvre fektet-
nek. Hazánkban kevesebb ember van, a ki csakis
egy nyelvet ismerne, mint az, ki több nyelvet is-
mer, sőt éppen az értelmiségnek magva oly embe-
rekből áll, a kik három, négy vagy még több nyel-
vet is beszélnek. Már ebből is látszik, hogy a
nyelv nem képezheti az állami szervezkedés alap-
ját, és pedig annál kevésbé, mivel nyelvet lehet
megtanulni és elfelejteni, a mi nemcsak egyes em-
bereknél, hanem egész nemzeteknél is megtörténik.
Nézzük Elaszt és Lotharingiát; nézzük a mai bol-
gárokat, kik valaha egy, a magyarral rokon nyel-
vet beszéltek, sőt az újabb felfedezések constátál-
ják azon tényt is, hogy vau Afrikában egy néger-
faj, mely a héber nyelvet magának elsajátította.
Mindezekből következik, hogy oly változékony ala-
pon, minő a nyelv, államokat szervezni nem lehet;
és hogy ehhez sokkal erősebb és jelentékenyebb
tényezők szükségesek, melyeknek: a földrajzi
viszonyok, közös anyagi és szellemi érdekek.

A csatatérről.

Tours, nov. 11. Egy távirat Orleansból a
mai napról jelenti: Culmiers táján tegnap egész
napon át folyt a harc. A francia hadsereg had-
művelete tökéletesen sikerült. Palliere (?) tábornok
az Orleanstól északra 15 kilométernyire fekvő Che-
villy helységet elfoglalta. A francziák 600 porosz
fogtak el fegyverekkel és podgyással együtt; ezen
kívül két ágyu is zsákmányul esett. Egészen 1200
fogoly ejtett. Az est beálltával a francziák elfog-
lalták Orleansot.

Berlin, nov. 11. (Hivatalos.) Versaillesből

jelentik nov. 10-ről: A Loire-hadseregnek, a Loire
jobb partján, Beaugencyt át előnyomulásával, Tann
tábornok Orleanson kívül foglalt hadállást hó 9-én,
ez utóbbi hely ellen; azonban a loirei francia ha-
dak erejének constatálása után, csatázva vonult
vissza St. Peravy felé.

Versailles, nov. 11. A királynak egy tá-
virata a királynéhoz jelenti: Tann tábornok teg-
napelőtt a francziák tul-ereje előtt csatázva vonult
vissza Orleansból Toury felé, hol tegnap Wittich
tábornokkal és a Chartresből jövő Albrecht hggel
egyesült. A mecklenburgi nagyhg ma hozzájuk
csatlakozik.

Orleansból (tehát német forrásból) írják
nov. 5-ről: Chateaufortnál 1 gyalogezred, 2
lovass század és 1 ütő bevesen összecsapott egy
francia osztálylyal. A francziák eltorlaszolták volt
a helységet s az ellenük nyomuló hadoszlopokat
jó közel engedték, akkor bocsátottak rájuk élők
kartács és golyózáport, úgy hogy a csapatoknak
hátrálniuk kelle. Négyezer újíták meg a támadást,
miközben azonban egy erős francia hadtömeg nyo-
mult ki a közel erdőből s hátban és oldalt nagy
tűzzel rohanta meg a német csapatokat. A tulszám-
mal levő francziák egész dühvel rontottak a német
hadsorokra, ezek keresztülbe jutottak s a legna-
gyobb erőlködéssel tudtak visszanyomulni. A vesz-
teség rendkívül nagy, egy egész zászlóaljon kívül,
mely merőben szétveretett s a főtől-él elvágott
— az ezred többi része 430 embert, 9 fő, 1 tüz-
tisztet, 1 lovasszázad parancsnokot, 35 draganyost,
23 lovat, 2 ágyut, 4 löszerkocsit, 2 máshaszerket
vesztett. A csata három óráig tartott.

Berlin, nov. 10. A „Nord. Zig.” jelenti,
hogy nagy számú svejezi katona, kik előbb a pá-
pai hadseregben szolgáltak, átlépett a Charette ez-
redes által alakított francia zászadba. — Cha-
rette, Chambord grófhöz intézett kérdésére, hogy
párthívei harcolhatnák-e a köztársaság alatt a po-
roszok ellen, igen választ kapott.

London, nov. 10. A „Times” metzi tudó-
sítójának tollából borzasztó vádakat hoz Bazaine
ellen.

Marseilleből továbbá 4 éről a következő újabb
tudósítások érkeztek: Borzasztó polgárharc lázzott
keletkezésében, de úgy látszik, minden lecsendesült,
a polgárharc meggyűszködött a Rose által ki-
szegedett ágyuk előtt. Utolsó menhelytől a
prefektura épületéből alkudozások kezdtek s
feloszlattatásukba beleegyezvén, a nemzetiség so-
rai között elléptettek, ordították hogy „Éljen a
köztársaság! Éljen az unió!” Mire erőveliesen vize-
szadörögte a nemzeti örség, hogy „Le Cluserettel”,
a ki azonban már megoldotta volt a kereket. Gent
javulása rövid időn bekövetkezik. Marseilleben hely-
reáll a rend s a poroszok nem fogják késztülten
találni; mindenki egyetértéssel, bátorsággal és bi-
zalommal van eltelve.

Egy Berlinből 9-ről kelt hiv. jelentés szerint
a 9-ik gyalog dandár 7-én Bretnaynál a mozgó
nemzetörökkel harcot folytatott. Mivel ezen hely-
ség a nancy troyesi porosz hadműveleti vonalhoz
közeli a Marne mellett Chaumontól északra fe-
kszik, — a 9-ik dandár pedig Frigyes Károly hg.
serege egyik hadtestének előhadát képezi, — ebből
kétségtelenül kitűnik, hogy a francia mozgó nem-
zetörök az ellenség előnyomulását nehezítik, s eb-
ben nagy bátorságot fejtenek ki; a langresi eleán-
csolt tábor minden esetre biztosított menhelyet
nyújt nekik.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a Metzben Nan-
cy-New Chateau on át a Marneig eső távolság csak
16 mérföldet tesz, s hogy a Metz előtti záró se-
reg Bazaine capitulációját után tülstét új rendte-
lési helyére indítottat el, — úgy ezen porosz se-
regrészek előnyomulásának lassúságát csupán azon
akadályokban lehet keresni, melyeket a mozgó
nemzetörök gürdítnek azok útjába, ezek félre nem
ismerhető fontos sikerek.

Berlin, nov. 10. A kormány a bir. gyűlés
elő törvényjavaslatot fog terjesztetni, 100 milliónyi
új szövetségi kölcsön iránt, a háború folytatására.
Az első kölcsön már teljesen elfogyott. Az ágyuk
utánküldése ismét megkezdődött; pótlégség is
küldetik a harostérre.

Hamburg, nov. 9. A „Büsenhalle” egy hi-
vatalos közlést hoz Kuxhavenből. Megbizható hír
szerint a francia hajóhad 30 hajónyi erővel az
északi tengerre ment, ezért az Elbe-hajózás meg-
szűnik, s minden tájékoztató jel eltávolítottak. A ka-
lauz-hajók nem mennek ki többé.

A „Journal de Genève” ben olvassuk, hogy a
porosz provinciákban a nyomor iszonyatos kezd
lenni. Westphaliában 11,817 a harcban elesett
landwehr katona özvegye, csupán october hónap-
ban folyamodott segélyért; ezen özvegyek gyer-
mekeinek száma 22,723. — A Rajnamenti tarto-
mányokban 14,319 özvegy 29,619 gyermekkel és
Hannoverában 9624 özvegy 26,416 gyermekkel
szintén segélyt kérnek. Keleti Poroszországban
leirhatlan a szükség. A kormány szükségének ta-
lálta biztosokat nevezni ki és szükségesség élelmi
szerekek ellátva az éhezőknek segélyt küldözni.
Ausztriában és Magyarországon is sok marha vá-
sároltatott s ezek többnyire Keleti Poroszországba
vannak szánva.

A berlini segélyező bizottmány a kor-
mányhoz a következőt írta: „Azoknak száma, kik

ezen hónapban segélyt kértnek, oly nagy, hogy a
legjobb akarat mellett sem lehet a folyamodóknak
annyit adni, a mennyit rendszeren egy szorult öz-
vegy kap.”

A főbb említett árvák és özvegyeken kívül
még 80,000 segélyezendő nő és gyermek van,
minthogy ezeknek gyámolói még a harci kiküldet-
tésben távol vannak. A többi tartományokból is ha-
sonló kedvezőtlen hírek érkeznek.

A Posen tartományi adófizetők klón lévén az
orazágból, nem fizethetik az adót. Mindenütt hi-
ányzik a földmívelői munkaerő. A családok ke-
reseményének forrásai végképen kiapadtak, mert a
gyárak legnagyobb része nem működik.

Bisson tbk. vádja Bazaine ellen.

„Az „Et. belge” Bisson tbktól, a „rajnai had-
sereg” 6. hadteste 2. hadosztályának parancsnoká-
tól terjedelmes levelet kapott, mely Bazaine tbnagy
ellen őt megsemmisítő vádat emel. Az egyén te-
kintélye, kiől ez írat keletkezik, szükségessé teszi
annak közvételét, mert Bazaine ily kimerítő és
alapos megtámadásnak kitérve nem volt. A levél
következőleg hangzik:

Egy hang a metzi seregből. Trier, oct. 4.
1870. Több belga és francia lap hozott cikket
Metz capitulációjáról, melyek a metzi francia sereg
és a Bazaine alá rendelt tábornokok becsületét
ferde világításban tüntetik fel. Tehát elkerülhetetle-
nül szükséges, hogy Európa tudja meg, hogy a
metzi hadosztály- és dandárparancsnokok egy al-
kalommal sem szólítottak fel tanácskozára. Ha a
hadtest parancsnokok meghívták is őket a tanácsba,
ez nem azért történt, hogy nézeteiket megtudják,
hanem hogy nekik a bevégzett tényeket előadják.
Tehát az elkövetett hibáért a felelősség teljesen
a fővezérre és az egyes hadtestek főnökeire há-
ramlik, tehát Bazainere, Canrobertre, Leboeufre,
Ladmiraalra, Frossardra és Desvauxra.

Oct. 8-án összegyűjték a hadtestparancsnokok
a főparancsnok rendelkezése az osztály tbkokat,
hogy velük közöljék, miszerint a sereg csak 8
napra van ellátva élelmiszerekkel, és ezt is csak úgy,
ha az adagokat harmadára szállítják; Metz legfe-
lebb 10 napra van ellátva, következésképp határo-
zatot kell hozni, mielőtt az élelem teljesen elfogy.
A mi a hadi készletet illeti, a tüzérségnek még van
elég lökésképzete, valamint a gyalogság elegendő
mennyiségű tülénnyel rendelkezik arra, hogy egy
ütközetet kiálljon.

Hogy a legszorosabb igazságtól el ne térjek;
nem fogok a többi hadtestről szólni és csupán
szórol szóra előadom, a mit a VI. hadtestnek tud-
tára adtak, melyhez én magam szerencsés voltam
tartozni. Mintán — Canrobert tbk. a tbnagy leve-
lét felolvasta, melyben a sereg és Metz város szo-
morn helyzete van felüntetve, visszavonult és
felszólított minket, hogy tanácskozzunk azon ma-
gatarás felől, melyet élénk a körülmények szab-
nak. A VI. hadtest egy hadosztály lovasból állott.
Ámbár e hadosztályok tábornokai ez időpontig
egyetlen egyszer sem kérdeztettek meg, hogy mit
vélnék azon katonai műveletek felől, melyek e szo-
morn helyzetet előidézték, a következő capituláció
javaslata hozásában alapodtak meg:

„Minthogy az élelmiszer elfogyott, a metzi se-
reg beleegyezzék a capitulációba, de csak azon
feltétel alatt, ha Franciaországba fegyvereivel és
podgyázaival együtt elvonulhat, hogy valamelyik
déli városba visszavonulva, azon kötelezettséget
vállalja magára, miszerint a jelen háború bevége-
ztéig a porosz elleni küzdelemben nem veend részt.
Metz magát védelmezze tovább. Ha az ellenség e
feltételeket visszautasítaná, el vagyunk határozva,
magunknak fegyverrel kezünkben törni utat és
inkább akarunk megütközni, mint magunkat
megadni.”

E jegyzőkönyvi nyilatkozatot a VI.
hadtest tbkai aláírták és átadták Canrobert
tbknak azon kérelemmel, hogy Bazainenak kézbe-
sítse.

El lévén határozva semmi nemű lealázó felté-
tel el nem fogadni, másnap azon javaslatot tet-
tem Canrobert tbknak, hogy egy előcsapatot kel-
lene képezni, mely pedig minden hadtestből 6—6
zászlóalj vadászból és néhány század kémszer-
lézből, összesen 10,000 főnyi sereget. Ha rám ru-
háznák a vezértséget, én kötelezem magamat, hogy
utat török az által, hogy batalmamba ejtem a majd
Thionvilleig nyúló erdőseget. Ez után a Soulay,
Noroy, Bellevue, Feve és Seinecourt-nál álló ellen-
ségeket megkerdlnök. A sereg az erdő hosz-
zában vonulhatna el, a folyam jobb partján allo-
maszó tüzérség elől kitérne, és katonáimtól védve,
csak az utócsapatnál kellene magát védelmezni. A
poroszoknak a völgyben álló gyenge sorait onnét
elűzhetnők, és még az nap Thionvillet elérhetnők.
Onnét Meziéres felé fordulva, a határszálen Luxen-
burgba mehettünk. Szerencsátlenységünkre tervem,
melyet Bazaine tbnagy elő terjesztetni kérttem fel
Canrobert tbkov, eredmény nélkül maradt, és ő exoja
nem méltatta válaszra.

11 kén tudtuk meg, hogy Boyer tábornok
megbizottat az alkudozásokkal és Versaillesba
utazott.

18-án Canrobert tbk. reggel 7 órakor hivatott.
Előadta, hogy a Boyer tbk által éjjel hozott híre-

ket nem tudja; hosszasan kikérdezett, hogy mint vélekedtem arról, ha az ellenség a bocsátott feltevételeket viszatartja? Azt feleltem, hogy egyetlen mentő eszköz a Thionville felé való áttörés. Ekkor a beszélgetés félbeszakadt.

Ugyanaz nap délután 2 órakor a hadtestparancsnokok magukhoz hívták az osztálytábornokokat, velük Boyer küldetésének eredményét és a főparancsnok terveit közlendők. Itt Canrobert tábornagy igen zavarba jött, midőn Boyer tbnok küldetésének részletei előadására ment át. Hangja reszketett, és sok bimezés hámozás után végre kijelenté, hogy a porosz király a nemzeti védelem kormányát nem ismeri el, de a francia cseregnagy elnyeré a regensséggel örömet lép alkudozásba. Ezért a főparancsnok ismét kiküldte Boyer tbnok, hogy a császárné e javaslat elfogadására bírja. A tbnagy ezután meghagyta nekünk, hogy Metz szomorú helyzetét értesítsük meg a tisztekkel. Adjuk értélükre, hogy az egyetlen menedék az, hogy Franciaország a regensséget állítsa vissza, és e célra e sereg zászlóival, fegyvereivel és podgyászával együtt Franciaország valamelyik városába fog vezényeltetni, hol az új kormányt proklamálnak. Ezért a katonák legyenek egy pár napig türelemmel, lőhűsből kapott adagok egy harmaddal megnagyobbítottak. A tisztek a főparancsnok e javaslatát mint egyetlen eszközt arra, hogy Franciaországba visszatérjenek, elfogadták, de kijelenté, hogy „közülük egyetlen egy sincs olyan, ki kész volna a regensséget hazánkra ráerőszakolni.”

Ugyanaz nap parancs adatott ki, hogy az első jeladásra mindenki legyen kész az indulásra; minden táborakkal tudatták a porosz támadási tervet, nem azért, hogy támadás esetén ismerjék meg a csapatfőnökök a helyzetet, hanem hogy a tiszteket minden tény és terv elfogadására hajlandóbbakká tegyék azért, hogy a porosz erők tömegének feltüntetése folytán, megfélemlítsék őket. E rendszer a bály g a z a s g volt a főparancsnokság részéről; mert később midőn mint hadifoglyok elmehtünk a porosz hadasok előtt: akkor láttuk át a velünk közölt dolgok hazugságát.

A porosz tisztek kezét szorítottak a francia tisztekkel, elváltatták leveleik kezelését, és azt mondták, hogy ők Maizières felé mennek, minden rangú tisztnak egy havi zsoldot kifizettek; szóval minden előkészületet megtettek az elutazásra.

Oct. 24-én esti 5 órakor összegyűjté Canrobert tbn. osztály tábornokait, hogy közölje velünk a császárné vonakodását. Egyetlen reményünk maradt, mondá ő: Changarnier tábornok Frigyes Károly hűghez ment, hogy neki a császárság előbbi követeléhez teendő felhívás iránt javaslatot tegyen. Ezek fognak egy kormányt kinevezni, melynek mi aztán Franciaország elismerését vivnók ki.

Midőn végzé a tbn. figyelmeztetném, hogy a régi kamarák összejutése lehetetlen, miután Franciaország sem arról, sem a regensségről mit sem akar tudni; és hozzá tettem, hogy a sereg rászedve érzeni magát, azon tudatban lévén, hogy a porosz király megengedi, miszerint zászlóval fegyverrel és hadkészlettel Franciaországba vonuljon vissza, holott a főbñkok arra gondolnak, hogy azt az ellenségnek adják át és így azzal együtt foglyokká legyenek.

Canrobert tbn. visszautasítá a főbñkokra tett megjegyzésemet, jöllehet osztotta azon nézetemet, hogy Changarnier tbn. lépése hasztalan. Két nappal később újból összegyűjtött — és utoljára — Canrobert tudunkra adta, hogy a főbñkok által kötött capitulatio következtében hadifoglyokká lettünk, miután Frigyes Károly hg. nem akar más feltételről tudni.

Fellázadva azon megvetés által, melylyel a hg. azon hadsereget illette, mely loyálisan és vitélkül küzdött ellene, kértem a tbnagyt, bocsáson ki csapatainkhoz egy felhívást, hogy 10,000 önkénytest gyűjtheessen, kiknek én élére akartam állani, nem hogy keresztül törjünk vagy megszabaduljunk, hanem hogy Ars n hg. főbñdi szállása ellen nyomoljunk, hol ágyúit hatalmunkba kerítve, megfutamodni akartam őt látni azon hadsereg előtt, melytől a hadi becsületet megtagadta.

A tbn. azt felelte, hogy ez nem megkönynyitné, hanem megehezitné a sereg sorát. Főbñkeink parancsaiak helyben ellenszegülők, a kénytelenek vagyunk az általuk elfogadott megalázó feltevételeket elfogadni.

Másnap reggel letettük a fegyvert, és harmadnap átadtuk az ellenségnek jobb sorsra érdemes vitőz katonáinkat.

Magunk fogságba mentünk. — Ennyire vitt, uraim, minket a császár által élünkre állított főbñkok gázsága.

De mind e gyalázatosságokat még egy utolsó alávalósággal kellett megkoronázni. 28-án este 10 órakor az osztálytábornokok a köv. bizalmas iratot kapták: „Tábornok ur! Legyen oly szíves parancsot adni, hogy a hadosztálybeli gyalogezredek sasai mind megma este az ön szállására vitessenek.

Holnap reggel 7 órakor azokat a tűzészeg

vezértábornoka, zárt kocsi, egy tűzértiszt és tűzértábornok fedezete alatt a metzi fegyvertárba szállítja. A sasok tokjaikban legyenek, s ön tudatni fogja az alatta levő parancsnokokkal, hogy a sasok el fognak égettetni.” Aláírva: A tábornagy, a 6-ik hadtest parancsnoka. — Kiadta, Henny, a tábornok főnöke.

És ez hazugság volt. A sasokat nem égették el, hanem az ellenségnek, mint gyalázatunk utolsó eméjét kiszolgáltatták.

Metz.

(Vége).

Szédtűz bűz volt e sáncok körül. A viaducot erős torlaszok zárták el; már porosz előőrs állott bennük. Rongyok s mindennemű piszkos maradékok fektüdtek a mezőn szanaszét, néhány könnyű legnyomorubb helyzetben volt. Előttem terült el Montigny külváros és erőd, minden piszkosan és elhagyatva. Porosz katonák voltak már a házakban, az ablakokból a lakosok ostoba képpel néztek ki s látszott rajtuk, hogy nem tudják: örüljenek vagy bosszankodjanak-e, mert az ostrom megszüntetését szerették, de a porosz helyőrséget gyűlöltek.

Francia tisztek álltak mindenütt az ajtók előtt, a nélkülözhetetlen sétatobttal kezükben, fegyver nélkül s mégsem használva föl a fogságba utazás nekik engedett idejét. Erős porosz katona csapatok vonultak mindenfelé, lovasok vágattak az utcákon át, a fuvarosok össze-vissza kiabáltak, vezérjuszavak hangzák túl a lármát, s az ég az egész szomszecs esőfátyollal takarta el.

A külváros alatt az elvonult hadsereg táborhelyei voltak. Itt ott még álltak a sátrak, az esőtől átázva, belül piszokkal telve; a levágott fák törzseit már megfektették az időjárás. Egy futó nap-sugár esett a baloldalon levő Moselle-völgyre, s azután ismét a szürke köd elől eluntott. A magas kőltűvekről még alátékintettek az ágyuk. Az egész út a hidig elszáradt lovakkal volt telve, melyek teljesen szennyel fedett, s részben reszeg lovasai ordítva kergeték őket előre. Kiehezott nyomoru állatok legeltek szanaszét, s élesen tépték ki a kevés fűszálakat, melyek itt-ott a földből kibujni mertek, százanként beverték a francia katonák piszkos egyenruhákban, s a piros nadrág színét a sár alig engedte látni. Részeg zuvók és vadászok, kik már a sárban fetrengtek, tántorogtak elszáradt, vérpiros arcokkal ide s oda, bámulva és kezeikkel a légben hadonázva. Feldöntött taligák, lőhűlák, uratlan öszvérek, markotányos kocsi, melyek körül éhes tömeg alakult, zárták el az utat. Hosszú sorban jöttek a kíváncsiak kocsijai, ama szerencsétlen családokéi, kik a vidékről a várba menekültek. Ládák és szekrények, ágyak, matrácok, sophák és konyhaszer fektüdtek szanaszét; a szegény emberek csekély vagyonukat elárult, talán elpusztított házaikba viszik vissza, hogy tűzhelyüket ismét fölépítsék, és ama csöndes boldogságot — bizonyára hasztalanul — keressék, melyből a háboru feljleszté őket.

A nők és leányok könnyű kipirolt szemei, a férfiak dacos tekintete, dajkák csecsemővel karjaikon, agastyánok és matrácok, kiket még csak néhány lépés választ el a sírtól... mindez végtelen szomorú processió volt, mely kétségkívül még sokkal több nyomort tartalmazott, mint azt a külső elárult. Zárt fogatokból, melyek a kocsi tetőjéig sárral voltak befecskendezve, elvadult, torzborz arcok meredtek ki. Ezek francia tábornokok voltak, kik siettek német földre menekülni, mielőtt a nép boszúja ellenük kitör. Néhány részeg gárdista az egyik kocsiában Bazinet akarta felismerni, s legheveseb szidalmakban tört ki. Bazinet átkozza mindenki s az „Indépendant” ma „Judás aranyáról” beszél, kérdve, hogy a marsall az árulásért mennyit kaphatott Bismarcktól.

Metz várának jelentősége sokkal ismertebb, semhogy itt azt különösen is kiemelni kellene. „Le lion messin” összeláncolt tagokkal fektűt itt, s elunt az oroszláni dacz, midőn a várhidján át a Serpenoise kapuba bekocsiztam. Sedan állt tekintetem előtt; Sedan, a mint a capitulatio utáni reggele megpillantam: a szűk utcák megteleve a lefegyverzett, kis podgyászuat a hönök alatt vivő katonákkal, a passiv emberek tarka vegyűléke, mely resignatio vagy bizonyos „bitófa-humorral” mozdított egymásba tűdve; a polgárság ajtóiban, vagy ablakokban a fejeket kimeresztve, s a győzött és legyőzöttek, mint ecet és olaj, ugy veszik ki magukat egymás mellett. A rakatárak vagy ültetőlög be vannak zárva, vagy erőszakkal kinyitva; a mészárosok vas rovákai mögött a lóhús kiállításá ölik szembe; a gyászöltönyű nők kikérlik a győzők tekintetét, a férfiak udvariasan kitérnek előlük, de ez az udvariaság csak oly ártatlan, mint holmi töltött granát.

Ne várják s ne reményljék a németek, hogy e lakosság náluk nemzedékeken át majd rokonszenyre találják! Ezek jobban gyűlölnek minket — ugymond a porosz író — mint maguk a francziák, s hogy Metz német maradjon, ahhoz vasték lesz majd szükséges!

Metz utcait telve voltak katonák, nevezetesen pedig francia tisztekkel, kik „bon voyage”, vagy „au revoir”-t kiáltottak egymásnak, itt ott a

polgárokkal kezét szorították és elfűzni készűltek. Némely tiszteket gyszabban öltűzött neje vagy kedvese követte. Az utcasarkokon hivatalos felhívás volt, kétutazásra Németországba. A porosz katonai hatóság arról értesíté a tiszteket, hogy délután 500 személyre szánt külön vonat megy Németországba, és felhívta őket, hogy használják ezt fel.

Husz francia katonára az utcákon alig jött egy porosz. Ha botra kerül a dolog, a francziák agyonverik a poroszokat. Mint azonban Sedanban, ugy itt is minden csendesen folyt le, egy excessus sem történt, és pedig még a kávéházakban sem, a hol a francziák és németek sürdű egymás mellett ültek.

Midőn a „Hotel du Nord” éttermeibe léptem, azt telled teli találtam mind francia tisztekkel. Ellenséges táborba jutottam; sehol sincs porosz egyenruha. Az egyik asztalnál még volt hely; le akartam ülni. „Pardon, Monsieur — szolt a kormárosné — les places sont prises pour les officiers!” — és ugy félvállról tekintett reám. „Pardon, Madame — feleltem — vous vous trompez; les officiers sont pris, pas les places!”

Ugy látszik, hogy ez a kormárosné nál meg tette a maga hatását és adatott nekem boeuf á-la-mode-ot, melyen kétségkívül még néhány hűttel ez előtt huszár lovagolt, vagy mely ágyut húzott. Legényünk elővigyázatból Arsról egy darab fehére kenyeret hozott s azt az asztalra tette. „Tiens, le joli pain!” — kiáltottak fel a pincérek, — ugy bámulva a fehér kenyérre, a mint az ember a herculanumi asatásokat bámulja. „Holnap nekünk is fehére kenyertünk lesz;” — tette hozzá, — a mig én kezembe vettem az ostrom napjaira készűltet. Az oly nehéz volt, mint ólom, rozsából kellett volna sütni, de biz azt zabból süttűttek.

Négy hét óta nem volt más kenyér Metzben; holnap azonban a nyomor véget ér, mert Arsból már is egy millió ratio van utban.

Itt-ott azonban már is láthatni a „jóélés” nyomait. Láttam, a mint tyukot, kappant, libát vittek az utcán; az ablakokban strassburgi pástétom és más csemege volt kiállítva. Mint már mondtam, éhen senki sem halt meg, s a nyomor-nak véget vetettek, a mint az nagyobb fokra kezdett emelkedni.

A legaggodalmasabb volt a várban a betegek száma, mely a 4000 tiszti betudásával 34 ezerre emelkedett. A sáncok alatt állott katonáknak a tartós esőben roppant sokat kellett szenvedniük.

A Place royalon összehordták a vasút ösz-szes kiezletét s a kocsi kórház és táborozási helyűl szolgáltak. A roppant kocsi-park felett Ney marsall szobra emelkedik, melynek kezébe francia zászlót dugtak. A nagy kaszárnyák, a rakatárak, a lovarda a téren: mind turesek; a lovassági kaszárnya udvarán fekszenek roppant hatalmas az atszolgáltattott francia fegyverek; a méreőkkari kaszárnya előtt néhány részeg ember dűbögött.

Mint Sedan, ugy most ismét Metz nagy lő-vásár volt. A tiszteknak el kellett adni lovaikat, egyelőre azonban még nagy árt követeltek. Az elővárosokban az elsoványodott lovak, mint a kutyák baragoltak ide s oda, némelyik éhen rogyott ösz-sze. Az öszvér szintén sok százával jár falkástól, s a sárban keres kis eleséget.

A városban minden rendben ment végbe. A tisztek a Hotel de l'Europe előtt gyűltek össze; a katonák kirendelt helyeikre vonultak. A markotányos kocsi már betűdülnek s a legfényeseb tiszleteket csinálják. A külvárosokban hemzseg a sok részeg ember.

A német csapatok pedig a nagy sárban, nagy esőben — készűlnek Páris felé!

UJDONSÁGOK.

× A gör. keleti románok nagy-szebeni congressusa befejeztetett. A XII. ülésben elfogadták a 84 §-ból álló új iskolai törvényt, melyet egy bizottság az 1868. 33. t. c. határain belül az egész metropolia névre kidolgozott. E törvény ideiglenes szabályzatul fog szolgálni, s a congressus az egyes plűpöki szinatoknak ajánlja e szabályzat életbeléptetését. Erre elfogadták az illető bizottság jelentését az esporosti kerületek kikerekitéséről. Elhatározták, hogy ezentúl 25—40,000 léleknél több nem lehet egy archimandritai kerületben. Ezután Macellariu indítványozta, hogy a congressus elnapolja magát, Joannovic pedig ellenindítványt tett, mely szerint a congressus ülési berekesztessenek. Joannovic indítványa elfogadtatott, s így a congressus másnap tartott XIII. ülésében berekesztetett. Ezen utolsó ülésben tárgyalták a bizottságok hátralevő jelentéseit, kivéve Macellariu indítványát, a papok korlátlan házasságai szabadságáról, mely indítvány a legközelebbi congressusnak tartatott fenn.

— Sz. 24277—1870. A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság által Borodáts Pál az üzvlgyi kir. vámszedői állomásra, ideiglenes minőségben kinevezetett.

× A delegatiók összejutésének idejére nézve a következőket írják az „U. L.”-nak: Azon hír, mintha a kormánykörökben a delegatiók összejutésének elnapolásáról gondolkodnának, teljesen alap-

talán. A közös miniszterinnok mindent megtettek, hogy a kitűzött időben a delegatiók előterjesztéseik költségvetéseiket s még csak a diplomatiái okmányok gyűjteményét nem rekesztették be, hogy azokba még a legújabb okmányokat is fel lehessen majd venni. De nem tehető fel az sem, hogy a bécsi képviselőház tagjai arra gondolnának, hogy a delegatiók összejutését késleltessék, mert utoljára is az összejutalom érdekeit nem lehet háttérbe szorítani s a bécsi képviselőház sem lesz hajlandó magára venni a felelősséget, ha a közös budget alkotmányos tárgyalását megakadályozza.

— A muzeum egylett történelmi szakosztályának tagjait tisztelettel fölkérem, legyenek szivesek a f. nov. hó 16-ikán d. u. 4 órakor tartandó étrekezelésre a könyvtári olvasó szobában megjelenni. Ez értekezleten, melynek célja a muzeum-egylet által tartandó tudományos előadások rendezése lesz, nem csak egyesületünk minden tagja, hanem a tudomány és irodalom minden barátja szívesen látott vendég lesz. Kolozsvárt, nov. 15. 1870. Szabó Károly, a tört. szakosztály elnöke.

— 204—1870 eln. Ns. Aranyosszék állandó képviselő bizottmányának 1870-ik évi IV. évnegyedes rendes gyűlése, jelen Szent-András hó 28-án fog megtartatni; tárgyai leendnek: szentesített törvények kibírdetése, szomszéd törvényhatósági megtalalások tárgyalása, keblí ügyek elintézése, stb. Abbani részvételre, a képviselő állandó bizottmány tagjai, hírllapillás is meghívotnak. Felvinczen, 1870-ik évi november hó 10-én. Ns. Aranyosszék főkirálybírája: Böldi Gergely.

— Ertesítés. A nagyméltóságú földmívelési, ipar és kereskedelmi magyar királyi miniszterium 21956 sz. alatti elhatározásával a kolozs monostori magyar királyi gazdasági tanintézetben még turesedésben volt 12-ik állami alapítványi helyet Pető Miklósnak, a 7. intézeti szabadsághelyet pedig: Szabó Gábor, Csizér János, Beűbi Lajos, Debreczeni Ferencz, Sándor Geiza, Csipkés Árpád és Szakács Lajosnak adományozta. Ugyanez alkalommal László József és Fehér János állami alapítványa felvett ifjak arról értesítetnek, mintán lakhelyűk az igazgatóság előtt tudva nincs, s a hozzájuk intézett magánlevelek visszaküldettek, miszerint ha folyó hó végeig helyeiket el nem foglalják, azokat az igazgatóság megűrlőtteknek lesz kénytelen tekinteni. Kolozsmonostor, 1870, nov. 12. Az igazgatóság.

× Kincskeresők. M.-Cséken Mindazentek napján egy sajátságos karaván vonult a Nagy Váradról vezető országúton Duceat felé. — Azt hitte volna az ember, hogy valami olábezigány csoport vagy komediás familia. Hát pedig annál is rosszabb: két pap, négy munkakerűlő mesterember és egy bűbűjós asszony, a kik N. Terepest határába tartottak, hogy ott az ördögök által őrzött kincset felvegyék. De a fátum nem engedte, hogy céljukat érjék, beborult az ég és el kezdett esni, minél fogva a bűbűjós asszony nem láthatta meg a kincset, a mit tiszta időben hat ülnyi mélységben is meglát a földben. Ez aztán a malheur! — A B—r most az egyezer megkegyelmez a két pap nevének, s nem adja át a nyilvánosságnak. Azt pedig roszul teszi. A papnak a felvilágosodás terjesztése lenne a kötelessége, s ha valaki hivatásával botránnyig visszaél, méltán megérdemli, hogy közneveltség tárgyává tegyék.

— T. szerkesztő ur! Elvbarátaink tájékozása végett engedje elmondanom, hogy az erdélyi lapok közül csak is a „Kolozsvári Közlöny”-be szoktam ezikket írni. Zetelaki, a „K. Közlöny” munkatársa.

— Uj jóslat. A „Phare de la Loire” újabb jóslatot hoz, melyet egy tudós — valamely könyvtár fölkutatása alkalmával — 6 hó előtt talált. A jóslat a XIX-ik század első felére ezeket mondja: Ha 1800-tól két hét év mulik el, Franciaország megtámadás- és nyomorok lesz kitéve. Ha 1800-ból három hét évet adunk, meghal I. Napoleon. 1800-tól határozó hét évek mulva látni fogjuk az orléanski hg. balálát. Hétszer hét évek után kezd uralkodni a Napoleon mellékága; (aztán így folytatja): Ennek uralkodása meg fog sütni háromszor hét évek mulva, (azaz 1849—1870). Azon időben a német meg fogja támadni Franciaországot s Páris kapujáig nyomul, de Franciaország nem fog elveszni. Ezen események a 10-ik hóban történnak, (okt.); de alig telt el e hó s a német iszonyu veszély éri. Jaj az öreg zsaioknak, jaj tanácsosaiknak: mert a kiontott vér boszúkiált! A föld megtelik holtakkal, — a németek futni fognak, s megsemmisítettnek a francziák által, kik dűbőkben a Rhénusz meg nem állapodnak!

(Necrolog.) Özvegy Wagner Dánielné szűletett Schlettig Laura és Wagner Albert s ennek két gyermeke, ugy Wagner György és Wagner Frigyes s a több rokonok mélyen elkeseredett szívvel jelentik, egyrészlől a felejtetlen forrón szeretett férjnek, másrészlől a halálosan szeretett atya, illetőleg nagyatyának, s a két utóbbiak szeretett testvérüknek s rokonuknak: száz régi Wagner Dániel, Erdély egyik legrégibb postamesterének f. év. nov. 6-án, életének 56-ik, boldog házasságának 32-ik évében hosszas szenvedés után történt elhunytát. Béke poraira! Sz. Régen, 1870. nov. 6.

Gabona ár Kolozsvárt nov. 10-én 1870.
(Alsó a. mérő, középső.)

Tisztabúza 5 frt 58 kr. Egybúza 3 frt 80 kr. Rozs 3 frt 78 kr. Árpa — frt — kr. Zab 2 frt 40 kr. Törökbuza 3 frt 95 kr. Pityóka 1 frt 95 kr. Marhabűs fontja belváros 20, külvárosban 20 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Nov. 12-én: 5% Metaliques 100 frt 57.40. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 67.1/2. Kamat 57.40. 1860. Kölcsön 92.75. Bankrészevény 723. Hitelezési részvény 200 frt 255.1/2. London 10 ft 100 frt. 23/4. kr 121.—. Ezüst 119.75. Cs. királyi arany 5.77. Napoleondor 20 fran. 975.—.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79.1/2. Temesi 77.—. Erdélyi 75.1/2. Horv.-Slavon 80.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

37

Beküldetett.

Egy betegség sem képes a delicat Revalesciére du Barry-nak ellentánni, a mely gyógyszer és költség nélkül minden gyomor, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegző-, húgy-, és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztéshányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vizeket, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzúgást, emelygést és hányást még a terheesség alatt is, bügyeszt.

bűskomorságot, sorvadást, eszt, közvényt, sárgaságot gyógyít. — 72,000 elismerés gyógyításokról, melyek minczen gyógyszerrel daczoltak, áll rendelkezésre, melyekből kívánatra kivonatok ingyen szolgáltatnak. Táplálóból a hűsál, s úgy felnőttek mint gyermekeknek 50-szer megtakarítja a gyógyszerek árát.

Tekintetes úr!

Glainach, július 14. 1867.

Önök Revalesciére-jét, a melynek borzasztó gyomor- és idegbajomban, isten után egyedül kö-

szönhetem életemet, reggelitől még tovább is használni akarom, s kérem ts. urat, hogy nekem postai utánvét mellett egy 12 fontos szelenczét küldjen sziveskedjék. Legszívesebben tiszteltet a tekintetes úr, hálaköteles szolgálja

Godez János, a glainári plébánia provisor.

U. p. Unterbergen Klagenfurt mellett.

1/2 fontos bádóg: szelenczékben 1 frt 50.
1 1/2 frt 50 kr. 2 1/2 frt 50 kr. 5 1/2 frt 10 frt —
12 1/2 frt — kr. 24 1/2 frt 36 frt — kr.

Revalesciére csokoláde táblákban:

12 esésére 1 frt 50 kr. 24 esé. 2 frt 50 kr. 48 esé. 4 frt 50 kr. **liszt alakban** 12 esé. 1 frt 50 24 esé. 2 frt 50 kr. 48 esé. 4 frt 50 kr. 120 esé. 10 frt — kr. 288 esé. 20 frt — kr. 576 esésére 36 forint.

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Goldschmidgasse 8. Pesten Töröknel, Kolozsvárt Kronstädter Józsefnél, és Binder K. gyógyszerésznél a Szentháromszög, a városi Redoute során. Debreczenben Borsos Ferencznél, és minden postai utánvét mellett.

203. eln. 1870.

(527)

(1—1)

Hirdetmény.

Nemes Aranyosszék bűntörvényben levő, törvényszéki és közigazgatási fegyenczek élelmezése, a kenyér adagot is ide érve, a jövő 1871-ki év január első napjától ugyanazon december hava 31-ig napjáiig, bezárólag, vagy esetleg 3 évre 1870-ik év november 30-án d. e. 10 órákor, a közigazgatási elnöki irodában, árlejtés útján, haszonbérbe fog kiadni, az árlejtési feltételek addig is, a hivatalos órák alatt, az említett helyen, bármikor megtekinthetők.

A kiküldési ár, egy egészséges fegyenc élelmezésére nézve 13 krban, egy bűjt részlet 2 font kenyérben állítattott meg.

A fegyenczek átlagos létszáma 20—25-re tehető. Az árlejtéshez hozzá szólni kívánók tartoznak 25 frtos bnatpénzt, az árverező bizottság kezébe letenni, mely nekik, az árverezés megtörténte után vissza fog adni.

Titkos ajánlatok is 50 kros bélyeg és a fennebbi bnatpénzzel ellátva, az árlejtés megkezdéséig, elfogadtatnak.

A titkos ajánlatoknak magukban kell foglalni:

a) a vállalati tárgynak megjelölését, az ajánlattevőnek sajátkezü névaláírását, állását és lakhelyét;

b) számokkal és betűkkel beirandó abba, hogy a jövő 1871-ik év január 1-től fogva, egy évre mennyiért s három egymásután következő évre pedig viszont mennyiért ajánlkozik, a vállalat elfogadására; és —

c) azon nyilatkozatot, hogy az árlejtési és szerződési feltételeket, teljesen ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti, hogy továbbá ajánlata öt visszavonhatatlannul kötelezi és hogy nyilatkozatát ép oly joghatálynak ismeri el, mintha az érintett feltételeket aláírta volna.

Kelt Felvinczen, 1870 évi november hó 10-én.
Nemes Aranyosszék főkirálybírája

BÉLDI GERGELY.

Sz. 573. 1870.

(528)

(1—3)

Hirdetmény.

Ns. Hunyadmegye solymosi járás szolgabírói hivatala részéről, ezennel közhírré tétetik, hogy a Maros-Solymos községében arányosított koresomajog, **folyo év december 4-én**, a szolgabírói hivatalnál tartandó nyilvános árverezés útján 3 egymásután következő évre haszonbérbeadott.

A haszonbér ideje jövő 1871-ik év január 1-én kezdődik, s tart 1873-ik év december 31-ig, kiküldési ö-zveg 1000 frt, bnatpénz a kiküldési ö-zvegnek 20%-a, je, a többi feltételek pedig az árverezés napján, valamint az előtt is a fentírt hivatalnál megtekinthetők.

M. Solymoson, 1870, november 7-kén.

B. 1278. 1870.

(525)

(2—3)

Hirdetmény.

A maros-újvári m. k. sóbánya hivatal részére az 1871-ik évben szükséges termények beszerzése tekintetéből jelen év **november hó 30-án délelőtt 9 órákor** a sóbánya hivatal irodájában nyilvános, úgy szó mint írásbeli árlejtés fog tartatni, a kellek következendők:

3290 bécsi mérő tiszta búza
1645 " " rozs
2251 " " kukuricza
az árlejtéshez hozzá szólni kívánók 5% bnatpénzzel ellátva kell lenniük, nem különben az ajánlatok is 5% bnatpénzzel és 50 kros bélyeggel ellátva kell lenniük, további utólagos ajánlatok nem fogadtatnak el.
A m. kir. sóbánya hivatal. M. Újvárt, november 10-én, 1870.

Sz. 582. 1870.

(518)

(3—3)

Hirdetmény.

Nemes Tordamegye fel. kerületében kebeleztet Felfalu községében, a közös birtokeosságnak koresmárlási joga, báró Kemény Kálmánnak, mint báró Kemény György örökösére és megbízottjának kérésére, ügyvéd Balogh Ferenc által, folyó évi **december hó 5-kén, d. e. 9 órákor**, az alispánihivatalnál Sz.-Régben, közárverezés útján, több évre, haszonbérbe fog adni: egyidejűleg a koresmajog arányosítás is tárgyalás alá fog vétetni, miről is haszonbérbe venni kívánók és az érdekeltek értesíttetnek és a tárgyalásra megjelenni felhivatnak.

Sz. Régen, october hó 26-án, 1870.

(519)

(3—3)

Haszonbéri hirdetmény.

Bánffy Hunyad mezőváros egész éven át folyó koresma joga, a hozzátartozó két szobával és egy kúttal pinczével együtt az 1871-ik év januárius 1-én kezdődő koresmárlással **november 28-kán** helyt a városházánál árverezés útján haszonbérbe adatik, az árverezni kívánók az árverezési feltételeket a városházánál bármikor megtekinthetik.

B. Hunyad, nov. 8-án, 1870. BÁLINT MÁRTON, pénztárnok.

Szám 1038—1870.

(523)

2—2

Árlejtési hirdetmény!

A szamosújvári magyar királyi országos fegyintézet épületei cserép fedélzetének s a főépület lépcsőinek kijavítását a nagyméltóságu magyar királyi igazságügyi ministerium folyó év october 20-án 17,175 szám alatt kelt rendeletével engedélyezni méltóztatván, a kérdéss munkálatoknak az e tárgyban szerkesztett s 5616 ft. 74 krban megállapított költségvetés alapján leendő eszközzése végett folyó év **nov. 30-kán d. e. 10 órára** nyilvános árlejtés iratik ki, melyre a vállalkozni kívánók azon észrevétellel hivatalnak meg, miszerint ezen árlejtéshez a fennebbi felkialtási összeg 5%-nak bnatpénz ként leendő letétele után, mely a vállalkozó által az árlejtés bezárása után biztosítékul bennhagyandó 10%-ra lesz kiegszítendő — mindenki hozzászólhat.

A kérdéss helyreállításokra vonatkozó szorosabb feltételek; úgy szintén az azok alapját képező múltani iratok az intézet irodájában az árlejtésre kiütözött határidő előtt is megtekinthetők.

A m. kir. országos fegyintézet igazgatósága.
Szamosújvárt, 1870 nov. 5-én.

Boér János, igazgató.

NEH HIVATALOS.

(529)

(1—*)

STEIN JÁNOS ujonnan nyitott papir-

kereskedésében Kolozsvárt felvétetik egy erkölcsös magaviseletű **tanuló**, a ki legalább 2—3 gymnasialis osztályt végzett. A belépésnek minél előbb kellene megtörténni.

(498)

(7—16)

BÁNYAI SÁMUEL**kolozsvári szöcsmester,**

ajánlja a szöcsmesterség köréhez tartozó minden névvel nevezhető

RUHATÁRÁT.

Elfogad akár magán akár postai úton minden szöcs iparágbeli megrendeléseket, s azoknak a leppontosabb és legújanyosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával ígéri.

Továbbá elállal mindennemű öltönyöket nyaraltatás végett illő áron.
Lakása Kolozsvárt, belmagyarutca 428 ház sz. alatt.

(345)

15/11

(4—*)

Valódi rumburgi szövetek,**(TISZTA LENVÁSZON)****jótállás mellett**

3/4 széles, egy vég 53 bécsi rőf, 21 ftről 52 ftrig.
5/8 " " 28 rőfös lepedőknek " 49 ftről 65 ftrig.
rőf számra 1 frt. 50 kr. s ezen kívül figyelemztet jól ellátott

Callicot raktárára szoknyáknak és lepedőknek, 12/16, 10/16, 8/16, 6/16, 4/16, 3/16, 2/16, 1/16 széles; továbbá

Chiffon raktárára, egy bécsi rőfűl szélesebb finom szoknyáknak pereail helyett kúllóösen ajánlható; rőf számra 30 krtól 45 krig o. é.

Gazdagon ellátott raktár **kallatlan** (fehérítetlen)**amerikai gyapott szövetekből (gyapottvászon),**

minden szélességben, 100—105 és 60—67 rőfös végekben; **ugyanazok fehérítve** 20 rőfös végekben a **legújanyosb** gyáriáron stb.

TEUTSCH J. B. Segesvárt.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett szokott pontossággal teljesíttetnek.

(435)

(6—24)

Hihetetlen, de mégis igaz,

hogy az alább felsorolt

REGULÁLT ÓRÁK

oly mesés olcsó áron adatnak el.

Csak 10 frt egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveg, percz mutatóval, valódi talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 frt 50 kr egy valódi angol finom tűz aranyozású ezüst chronometer óra, kettős köpenyvel, finoman zománcozva, kristályüveggel, finom talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt 50 kr egy valódi angol, finom tűz aranyozású ezüst chronometer óra, egy köpenyvel, lánc- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy valódi angol csinos talmi aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, melyben a szerkezet elzárva is látható, talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy talmi arany óra, kettős köpenyvel, savonette, rugóra, kristályüveg- és nikkelművel, valódi talmi aranylánc- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt egy valódi angol, ezüst horgony óra, kristályüveg- és finom véséttel, lánc- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt egy angol Prince of Wales, remontoir óra, a legerősebb csőüreggel caliber, kristályüveggel, nikkelművel, valódi csinos talmi aranyba foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnnyel bírnak, hogy azokat kules nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmi aranylánczot, medaillont ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt egy egészen kised női óra, valódi ezüstdől, valódi aranyozással, nemkülönbön valódi talmi arany nyaklánczal és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönbön lánc- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 22 frt egy legfinomabb ezüst horgonyóra, 15 rubinra, legfinomabb talmi arany lánc- és medaillonnal.

Csak 22 frt egy ezüst remontoir óra, mely kules nélkül felhuzható, talmi arany lánc- és medaillonnal.

Csak 24, 26, 28 frt arany női órák, lánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bélyegző hivatala által bélyegzett. Rövidek frt 1. 30, 1. 60, 2. 3, 4, 5, 6, 7. Hosszúk frt 1. 60, 2. 50, 3. 4, 5, 6, 7.

Valmenyinyi órák első m-nőségűek, és másokkal eséklyebb minőségűekkel fel nem cserélendők. Az öszszegnek előre beküldése vagy utánvétél mellett, minden megrendelés 24 óra alatt teljesíttetik, és a kívánalmal meg nem felelő cikkek, a legkészségesebben kicseréltetnek. Nem regulált órák 2 frttal csökölnek. Árjegyzéket ingyen.

Óraművesek és órákereskedők, egy az órák minden nemibeni nagy választéku készletet találnak, és csak a közvetlen Angolhonból és első kézből megszerzés, valamint a nagyban tömeges áruítás teszi lehe övé az órákat oly olcsón árusíthatni.

GLATTAU N.

I. bécsi óratelepszete (Etablissement) 51. Kärtners rasse Palais Te desco. 51.

(59)

15/11

(10—*)

FEHÉR MELL-SZÖRP**(weiser Brust-Syrup)**

több egészségügyi hatóságok s tiszti főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátházak, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyalásodás ellen eddig még kielegítő siker nélkül soba nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan lat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurutnál**; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkákiköpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **asztkörköhögést** is, s a **vérhányást**.

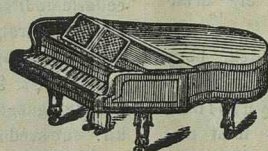
Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: Kolozsvárt, Binder K. gyógyszerésznél belső monostorutca a Redoute során. Sz. Udvarhely: Veress Ferencz urnál.

(509)

(3—*)

Zongora kerestetik!

Egy használt, de jó karban levő

zongora kerestetik.

(507)

(3—3)

Egy nevelő,

Kinek teljes képzettségéről, a pesti képezdében nyert oklevél és több eredeti bizonyítvány tauskodik, s ezeken felül még a német és francia nyelvet is tanítja, obajt valamely jó családnál alkalmazást nyerni. Vele személyesen értekezhetni helyben. Vidékről pedig levél által ezen cím alatt: **L. L. nevelőnek** Kolozsvárt bel farkasutca 76 ik szám a református collegium mellett. Poste restante.

(532)

(1—1)

Neumann,**jeles népének**

tegnap estve városunkba érkezvén, a Biasini szállodában néhány előadást rendezend, melyre a n. érd. közönség tisztelettel meghívatik.

(530)

(1—3)

Eladó ház.

Sétaterutczában 225 szám alatt legszebb helyen. Ertekezhetni Peielle István kereskedésében Kolozsvárt.

(531)

(1—6)

Csak 2 por. tallér

egy egész eredeti sorsjegy ára az államtól engedélyezett és biztosított nagy **pénzsorsolás** első osztályából, a mely f. év december 21-én fog megtörténni, a melyben csak nyeremények fognak huzatni, a melyek összege

3,332,000 tallerra

rug 7 osztályban, ezek közt esetleg 250,000, 150,000, 100,000, 50,000, 40,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000, 8,000, 6,000, 5,000, 4,000, 3,000, 2,000, 1,500, 1,200, 1,000, 800, 600, 500 sat. márkát tevő főnyereményeknek kell kihuzatni.

Bérmentes megrendelések az összeg bektüldése mellett még a legtavolabb vidékekre is titokban teljesíttetnek s a buzás után hivatalos nyeremény lajstromok és nyeremények pontosan megküldetnek.

GOLDFARB A.,

állambitelpapir keretkedő Hamburgban.

Eladó jószág.

Burjános O. Budán Kolozsvártól 2 és 1/2 órai távolságra a Zilahra vezető országút közelébe 400 hold jol-gondozott erdő és 420 hold szántó és kaszálóból álló egy tagban lévő birto-
k kedvező feltételek mellett örök-
áron eladó. (511) 3—3

Ertekezhetni lehet a feltételek iránt ügyvéd Ferenczi Miklóssal Kolozsvárt b. szén utca 128 szám alatt.

(5—20)

15/11

(10—*)

(490)

(3—3)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)

(1—*)